---

1. [9b] Je dána rovnice $x' = t - \sqrt{x}$ pro neznámou funkci $x = x(t)$ z $\mathbb{R}$ do $(0, +\infty)$. Řešte následující úlohy, aniž se pokusíte rovnici řešit, tj. vyjádřit obecné řešení pomocí elementárních funkcí. – Můžete „uhodnout" jedno či dvě speciální (např. konstantní) řešení.
(i) Určete množiny bodů (t, x) v polorovině $x > 0$, pro které je $x' = 0$, respektive $x' > 0$, respektive $x' < 0$. (POZOR na ekvivalenci úprav při mocnění nerovností!)
(ii) Totéž pro $x'' = 0$, $x'' > 0$ a $x'' < 0$. (NÁVOD: množinu $x'' = 0$ zkuste vyjádřit jako graf funkce $t = t(x)$.)
(iii) V polorovině $x > 0$ zakreslete množiny $x' = 0$ a $x'' = 0$ a poté načrtněte průběhy několika reprezentativních řešení (obrázek minimálně 10x10 cm).
(iv) Existují řešení, pro něž $x(t) \to +\infty$, kde $t \to T-$, a T je konečné? Odůvodněte odpověď podrobně.
(v) Načrtněte speciálně průběh řešení s počáteční podmínkou $x(-1) = 1$. Co lze říci o pravém maximálním čase existence tohoto řešení?

---

2. [5b] Nechť $\varphi = \varphi(t, a, \lambda)$ je řešicí funkce rovnice

$$x' = \frac{x^2 - 1}{1 + \lambda} + \lambda, \qquad x(0) = a$$

(i) Napište rovnici pro $u = \frac{\partial \phi}{\partial a}$;
(ii) Napište rovnici pro $v = \frac{\partial \phi}{\partial \lambda}$;
(iii) Napište rovnici pro $z = \frac{\partial^2 \phi}{\partial a^2}$
(iv) Výše uvedené rovnice napište a též explicitně vyřešte pro $a = -1$, $\lambda = 0$.

---

3. [6b]
Nechť matice $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ vyhovuje rovnici

$$-(I + A)^{-1} = I - A \tag{*}$$

kde I je jednotková matice.
(i) Co lze říci o spektru matice A?
(ii) Vypočítejte (tj. vyjádřete pomocí elementárních funkcí) e^{tA}.
(NÁVOD: užitím (*) vyjádřete A^2 a potažmo A^k s pomocí A a I.)
(iii) Existuje (netriviální) řešení rovnice $x' = Ax$, které je omezené pro $t \in (0, \infty)$?
(iv) Existuje (netriviální) řešení rovnice $x' = Ax$, které je omezené pro $t \in (-\infty, \infty)$? Najděte konkrétní příklad, nebo ukažte, proč to není možné.

Písemná zkouška z ODR
4.1.2017, Termín A

1. Uvažujte soustavu $x' = Ax$ s maticí

$$A = \begin{pmatrix} -1 & -2 & 4 \\ -2 & 3 & 1 \\ -3 & 5 & 1 \end{pmatrix}$$

(a) Najděte dimenze prostorů X_+, X_- a X_0 a rozhodněte o stabilitě nulového řešení soustavy.

(b) Najděte všechny počáteční podmínky $x(0)$, pro něž je řešení x soustavy omezené na $[0, +\infty)$.

∇ (c) Rozhodněte o stabilitě nulového řešení soustavy $x' = Ax - 3x + x^T Axv$, kde $v = (1, 1, 1)^T$.

$Bx + b(x)$

2. Buď $\phi(t, \mu, \lambda)$ řešicí funkce soustavy

$$x' = x(y+1) + \lambda t y^2, \qquad x(0) = 0$$
$$y' = (x+1)(y-1), \qquad y(0) = \mu$$

(a) Vypočtěte $\frac{\partial \phi}{\partial \mu}$ v bodě $(t, 1, 0)$.

(b) Vypočtěte $\frac{\partial \phi}{\partial \lambda}$ v bodě $(t, 1, 0)$.

(c) Napište přibližnou hodnotu $\phi(2, \mu, \lambda)$ a chybu pomocí malého o.

3. Uvažujte diferenciální rovnici

$$x' = \sin(tx)$$

(a) Určete, ve kterých oblastech roviny (t, x) jsou řešení rostoucí/klesající. Načrtněte tyto oblasti.

(b) Načrtněte řešení rovnice do roviny (t, x) (do zvláštního obrázku).

(c) Je každé maximální řešení definováno na celém R? Svou odpověď dokažte.

Za každou úlohu je možné získat až 10 bodů, a to 4 body za část (a) a po třech bodech za části (b) a (c). K úspěšnému složení zkoušky je nutné získat aspoň 15 bodů.

$e^{(t-t_0)A} x_0 + \int_{t_0}^{t} e$

Písemná zkouška z ODR
19.1.2017, Termín B

1. Uvažujte soustavu

$$\begin{aligned} x' &= 2y + xy^2 + x^3 \\ y' &= -2x + y^3 \end{aligned}$$

(a) Vyšetřete stabilitu linearizované soustavy $\binom{x}{y}' = \nabla F(0,0)\binom{x}{y}$. Co dokážete říct o stabilitě nulového řešení pro nelineární soustavu?

(b) Převeďte nelineární soustavu do polárních souřadnic.

(c) Co dokážete říct o stabilitě nulového řešení na základě (b)?

2. Mějme matici $A \in \mathbb{R}^{n\times n}$ splňující $A^2 = -2I$.

(a) Vypočtěte e^{tA} přímo z definice maticové exponenciály.

(b) Vypočtěte B^2 a poté stejně jako v (a) exponenciálu e^{tB} pro $B = \begin{pmatrix} 9 & 15 \\ 6 & -9 \end{pmatrix}$ $\begin{pmatrix} 9 & 15 \\ 6 & -9 \end{pmatrix}$

(c) Rozhodněte o stabilitě/asymptotické stabilitě nulového řešení rovnice $x' = Ax$.

3. Uvažujte soustavu

$$\begin{aligned} x' &= x + y \\ y' &= x^2 - y^2. \end{aligned}$$

(a) Vypočtěte první integrál.

(b) Z rovnice pro x' rozhodněte, zda x-ová souřadnice řešení může utéct do $+\infty$ v konečném čase.

(c) Rozhodněte, v kterých částech roviny (x, y) je x resp. y rostoucí resp. klesající a poté načrtněte trajektorie řešení (využijte také (a)).

Za každou úlohu je možné získat až 10 bodů, a to 4 body za část (a) a po třech bodech za části (b) a (c). K úspěšnému složení zkoušky je nutné získat aspoň 15 bodů.

Písemná zkouška z ODR
30.1.2015, Termín C

1. Uvažujte soustavu diferenciálních rovnic

$$\begin{aligned} x' &= y + 2 + x(y+2) \\ y' &= -x - x(y+2) + x^3 \end{aligned}$$

(a) Najděte stacionární body soustavy.

(b) Najděte linearizované soustavy ve stacionárních bodech.

(c) Rozhodněte o stabilitě stacionárních bodů pro **linearizované soustavy**. Co dokážete říct o stabilitě stacionárních bodů původní nelineární soustavy?

2. Buď $\phi(t, \lambda, \mu)$ řešicí funkce rovnice

$$x' = t(x^2 + 2x - 3) + \lambda t \sin x, \qquad x(1) = \mu$$

s parametrem $\lambda \in \mathrm{R}$.

(a) Najděte $\frac{\partial \phi}{\partial \mu}(t, 0, -3)$.

(b) Najděte $\frac{\partial \phi}{\partial \lambda}(t, 0, -3)$.

(c) Najděte $\frac{\partial^2 \phi}{\partial \mu^2}(t, 0, -3)$.

3. Uvažujte soustavu pro $x, y > 0$

$$x' = \frac{x}{x^2 + y^2}$$
$$y' = \frac{2y}{x^2 + y^2}$$

(a) Vypočtěte první integrál.

(b) Vypočtěte řešení soustavy.

(c) Je nějaké řešení soustavy stabilní?

Za každou úlohu je možné získat až 10 bodů, a to 4 body za část (a) a po třech bodech za části (b) a (c). K úspěšnému složení zkoušky je nutné získat aspoň 15 bodů.

Písemná zkouška z ODR
19.1.2015, Termín B

1. Uvažujte soustavu diferenciálních rovnic

$$\begin{aligned} x' &= 2y - 2x\sin^2 y \\ y' &= -5x + ay\cos x \end{aligned}$$

(a) Vyšetřete stabilitu (asymptotickou stabilitu) pro $a > 0$.

(b) Vyšetřete stabilitu (asymptotickou stabilitu) pro $a < 0$.

(c) Pro $a = 0$ najděte ljapunovskou funkci. Co s její pomocí dokážete říct o stabilitě (asymptotické stabilitě)?

2. Buď $\phi(t, \mu, \lambda)$ řešicí funkce soustavy

$$\begin{aligned} x' &= x\cos y + y\sin x, & x(0) &= \mu \\ y' &= y + x, & y(0) &= \lambda \end{aligned}$$

(a) Vypočtěte $\frac{\partial \phi}{\partial \lambda}$ v bodě $(t, 0, 0)$.

(b) Vypočtěte $\frac{\partial \phi}{\partial \mu}$ v bodě $(t, 0, 0)$.

(c) Napište přibližnou hodnotu $\phi(10, \mu, \lambda)$ a chybu pomocí malého o.

3. Uvažujte diferenciální rovnici

$$x' = tx^3 + xt^3$$

(a) Načrtněte řešení rovnice. Ve kterých oblastech roviny (t, x) je rostoucí/ klesající/ konvexní/ konkávní?

(b) Buď $\tilde{x}$ řešení rovnice s počáteční podmínkou $x(0) = 1$. Dokažte, že pro všechna kladná t platí $\tilde{x}' > t\tilde{x}^3$.

(c) S pomocí odhadu v (b) a Barrowova vzorce ukažte blow-up řešení $\tilde{x}$ a odhadněte shora čas, kdy k němu dojde.

Za každou úlohu je možné získat až 10 bodů, a to 4 body za část (a) a po třech bodech za části (b) a (c). K úspěšnému složení zkoušky je nutné získat aspoň 15 bodů.

Písemná zkouška z ODR
30.1.2015, Termín C

1. Uvažujte soustavu $x' = Ax$ s maticí

$$A = \begin{pmatrix} -1 & 0 & 0 \\ -1 & -2 & -1 \\ 2 & 2 & 1 \end{pmatrix}$$

(a) Najděte dimenze prostorů X_+, X_- a X_0 a rozhodněte o stabilitě nulového řešení soustavy.

(b) Najděte prostory X_+, X_- a X_0.

(c) Vypočtěte e^{tA}.

2. Mějme diferenciální rovnici

$$x'' + a(x' + x) + x^2(x' + x) = 0$$

(a) Převeďte na soustavu rovnic prvního řádu a najděte stacionární řešení.

(b) Vyšetřete stabilitu stacionárních řešení pro $a = 4$.

(c) Dokažte stabilitu stacionárního řešení pro $a = 0$ (pomocí ljapunovské funkce).

3. Uvažujte soustavu pro $x > 0$

$$x' = 2xy$$
$$y' = 2y(x + y)$$

(a) Vypočtěte první integrál.

(b) Načrtněte do roviny (x, y) řešení procházející bodem $[1, 2]$ (monotonie a konvexita trajektorie, limity v krajních bodech trajektorie).

(c) Pomocí (a) zredukujte soustavu na jednu rovnici prvního řádu a rozhodněte, zda nastane blow-up řešení procházejícího bodem $[1, 2]$.

Za každou úlohu je možné získat až 10 bodů, a to 4 body za část (a) a po třech bodech za části (b) a (c). K úspěšnému složení zkoušky je nutné získat aspoň 15 bodů.

Písemná zkouška z ODR
2.3.2015, Termín E

1. Uvažujte soustavu

$$\begin{aligned} x' &= xy^2 + x(x^2+y^2)^2 \\ y' &= -x^2y + x(x^2+y^2)^2. \end{aligned}$$

(a) Vyšetřete stabilitu linearizované soustavy $\binom{x}{y}' = \nabla F(0,0)\binom{x}{y}$. Co dokážete říct o stabilitě nulového řešení pro nelineární soustavu?

(b) Převeďte nelineární soustavu do polárních souřadnic.

(c) Co dokážete říct o stabilitě nulového řešení na základě (b)?

2. Uvažujte matice

$$A = \begin{pmatrix} -3 & 0 & -4 \\ 6 & 1 & 6 \\ 2 & 0 & 3 \end{pmatrix} \quad \text{a} \quad B(t) = \begin{pmatrix} 2e^{-t} - e^t & 0 & 2e^{-t} - 2e^t \\ -3e^{-t} + 3e^{-t} & e^t & -3e^{-t} + 3e^t \\ -e^{-t} + e^t & 0 & -e^{-t} + 2e^t \end{pmatrix}$$

(a) Vypočtěte A^2 a pomocí výsledku ukažte, že $e^{tA} = B(t)$ (nápověda: jaký je Taylorův rozvoj funkce $e^t + e^{-t}$?).

(b) Najděte řešení rovnice $x' = Ax$ s počáteční podmínkou $x(0) = (a,b,c)^T$.

(c) Pomocí (b) najděte stabilní podprostor rovnice $x' = Ax$.

3. Na množině $\{(x,y) \in \mathrm{R}^2 : x > 0\}$ uvažujte soustavu

$$\begin{aligned} x' &= xy \\ y' &= \frac{xy^2}{x+1}. \end{aligned}$$

(a) Vypočtěte první integrál a znázorněte do roviny (x,y) trajektorie řešení.

(b) Najděte řešení soustavy pro počáteční podmínku $x(0) = 1$, $y(0) = k$.

(c) Na základě (b) rozhodněte, zda dochází k blow-upu.

Za každou úlohu je možné získat až 10 bodů, a to 4 body za část (a) a po třech bodech za části (b) a (c). K úspěšnému složení zkoušky je nutné získat aspoň 15 bodů.

Písemná zkouška z ODR
9.2.2015, Termín D

1. Buď $\phi(t, \lambda, \mu)$ řešicí funkce rovnice

$$x' = \frac{2}{t}(x-1) + (x-1)^2 + \lambda x^2, \qquad x(2) = \mu$$

s parametrem $\lambda \in \mathrm{R}$.

(a) Najděte $\frac{\partial \phi}{\partial \mu}(t, 0, 1)$.

(b) Najděte $\frac{\partial \phi}{\partial \lambda}(t, 0, 1)$.

(c) Najděte $\frac{\partial^2 \phi}{\partial \mu^2}(t, 0, 1)$.

2. Mějme matici $A \in \mathrm{R}^{n\times n}$ splňující $A^2 = -A$.

(a) Vypočtěte e^{tA}. Přesněji, najděte matice B a $C \in \mathrm{R}^{n\times n}$ takové, že platí $e^{tA} = B + Ce^{-t}$.

(b) S pomocí (a) rozhodněte o stabilitě nulového řešení $x' = Ax$.

(c) Najděte vlastní čísla matice A a s jejich pomocí rozhodněte o stabilitě nulového řešení rovnice $x' = Ax$.

3. Uvažujte diferenciální rovnici

$$x' = (x-1)(x^3 + t)$$

(a) Vyznačte v rovině oblasti, kde řešení roste, kde klesá a kde má nulovou derivaci.

(b) Najděte stacionární řešení a rozhodněte, zda se na něj nějaké řešení napojí (zdůvodněte).

(c) Rozhodněte (a zdůvodněte), kolikrát protnou jednotlivá řešení křivky s nulovou derivací a načrtněte grafy řešení.

Za každou úlohu je možné získat až 10 bodů, a to 4 body za část (a) a po třech bodech za části (b) a (c). K úspěšnému složení zkoušky je nutné získat aspoň 15 bodů.